

Aftale om finansloven for 2006 – elementer med relevans for det sociale område

Forbedringer for førtidspensionister

Parterne er enige om at gennemføre forbedringer for førtidspensionister for i alt 610 mio. kr. i 2006 i skattefrie ydelser, hvilket svarer til 1 mia. kr. før skat. Forbedringerne omfatter i 2006 godt 49.000 personer under den gamle førtidspensionsordning.

Skattefri ekstra tillægsydelse til førtidspensionister med almindelig førtidspension

Førtidspensionister med almindelig førtidspension tildeles en ekstra tillægsydelse, som løfter de samlede pensionsydelse til niveauet for mellemste førtidspension. Ca. 42.000 førtidspensionister vil modtage den ekstra tillægsydelse i 2006.

Den ekstra tillægsydelse gøres skattefri af hensyn til sammenligneligheden med pensionsydelse til førtidspensionister på mellemste førtidspension. Nettoudgiften for det offentlige bliver dermed 570 mio. kr. i 2006, hvilket svarer til 930 mio. kr. før skat.

Forslaget indebærer, at der fremover reelt kun vil være to ydelsesniveauer på den gamle førtidspensionsordning mod de nuværende fire niveauer, idet pensionisterne på de to laveste niveauer løftes til niveauet for mellemste førtidspension.

Den ekstra tillægsydelse udgør et skattefrit beløb på 13.464 kr. årligt i 2006. Dette beløb svarer til forskellen mellem pensionsydelsen til pensionister på hhv. mellemste førtidspension og forhøjet almindelig førtidspension.

For de ca. 300 førtidspensionister på almindelig førtidspension, der i 2006 ikke modtager et førtidsbeløb, forhøjes den ekstra tillægsydelse derudover med 14.760 kr. i 2006. Dette beløb svarer til forskellen mellem pensionsydelsen til pensionister på hhv. forhøjet almindelig og almindelig førtidspension.

Den ekstra tillægsydelse er ligesom invaliditetsbeløbet uafhængig af supplerende indkomst og indgår ikke i beregningsgrundlaget for boligydelse med videre.

Den ekstra tillægsydelse ophører ved overgang til folkepension.

Den skattefri ekstra tillægsydelse indføres med virkning fra januar 2006 og udbetales fra april 2006 som en del af den månedlige sociale pension med efterbetaling for 1. kvartal 2006. Efterbetalingen udbetales også til modtagere overgået til folkepension i 1. kvartal 2006.

Den enkelte kommunes udgifter til tillægsydelsen er omfattet af 100 pct.'s refusion fra staten.

Ophævelse af forskelsbehandling mellem gifte og samlevende førtidspensionister

Efter den gældende lovgivning modtager førtidspensionister med mellemste eller højeste førtidspension samt modtagere af invaliditetsydelse en mindre pension, når de har indgået ægteskab med hinanden.

Den mindre pension opstår ved:

- at invaliditetsbeløbet til gifte pensionister med mellemste eller højeste førtidspension i 2006 er 4.176 kr. mindre, hvis pensionistens ægtefælle også modtager mellemste eller højeste førtidspension eller invaliditetsydelse,
- at erhvervsudygtighedsbeløbet til gifte pensionister med højeste førtidspension i 2006 er 10.776 kr. mindre, hvis pensionistens ægtefælle også modtager højeste førtidspension, samt
- at invaliditetsydelsen til gifte personer i 2006 er 5.340 kr. mindre, hvis ægtefællen modtager invaliditetsydelse eller invaliditetsbeløb.

For andre modtagere af disse ydelser er ydelsens størrelse helt uafhængig af samlivs-forhold. De nævnte særregler bryder derfor med det generelle princip i pensionslovgivningen om, at der som udgangspunkt skal gælde samme regler for hhv. gifte og samlevende pensionister, og har bl.a. den konsekvens, at nogle ægtepar med førtidspension kan have stor økonomisk gevinst ved at lade sig skille.

Parterne er enige om at, invaliditetsbeløb, erhvervsudygtighedsbeløb og invaliditets-ydelse til gifte modtagere fremover udbetales med samme beløb som til samlevende og enlige modtagere af disse ydelser. Herved ophæves den nuværende forskelsbehandling mellem gifte og samlevende par. Forslaget vil indebære en ydelsesforhøjelse til godt 7.000 personer i 2006. Hovedparten af de ydelser, der forhøjes, er skattefri. Det samlede økonomiske løft udgør 40 mio.kr. i 2006, hvilket svarer til 60 mio. kr. før skat.

Forslaget træder i kraft med virkning fra 1. januar 2006.

Finansiering

Parterne er enige om, at forbedringerne af førtidspensionen skal ses i sammenhæng med gennemførelsen af følgende forslag: harmonisering af reglerne for erstatninger for erhvervsevnetab til personer i fleksjob og til almindelige lønmodtagere, den Personlige Elektroniske Medicinprofil samt begrænsning af floatdage, jf. nedenfor. De resterende udgifter finansieres ved øget udbytte fra de statslige selskaber samt af de generelle reserver på finanslovsforslaget for 2006.

Ældre

Der er gennemført markante forbedringer for ældre i de senere år.

Med finanslovaftalen for 2002 gennemførte regeringen og Dansk Folkeparti en række nye initiativer for at sikre flere valgmuligheder, større fleksibilitet og bedre omsorg for de ældre. Der blev tilført kommunerne 500 mio. kr. årligt til et generelt løft i forbindelse med indførelse af frit valg af hjemmepleje, erstatningshjælp og frit valg af plejebolig. Endvidere blev der afsat 160 mio. kr. årligt til genindførelse af efterlevelsespensionen.

I finanslovaftalen for 2003 aftalte regeringen og Dansk Folkeparti at forbedre forholdene for de økonomisk svagest stillede pensionister med en engangsydelse. Ordningen blev i finanslovaftalen for 2004 forbedret og gjort permanent i form af den supplerende pensionsydelse.

Med finanslovaftalen for 2005 blev maksimumbeløbet for den supplerende pensionsydelse herudover hævet fra 5.200 kr. til 6.200 kr. og antallet af pensionister, der modtager ydelsen, blev udvidet fra ca. 173.000 til ca. 204.000. Dermed er de samlede udgifter til den supplerende pensionsydelse knap 1,2 mia. kr. i 2005 og 1,3 mia.kr. i 2006. Indkomstaftapningen blev samtidig lempet, så ydelsen udbetales med den personlige tillægsprocent og først bortfalder ved supplerende indtægter på 52.163 kr. for enlige og 104.802 kr. for par.

Udover den supplerende pensionsydelse er der indført udvidet helbrestillæg, som giver ret til dækning af udgifter til briller, tandproteser og fodbehandling for pensionister med de laveste indkomster. Der blev afsat 100 mio. kr. årligt til forbedringen.

Nye initiativer for ældre

Parterne er enige om, at indsatsen overfor de ældre fortsat skal forbedres. Fra og med 2006 anvendes der derfor yderligere 500 mio. kr. årligt til ældreområdet.

Pengene skal først og fremmest bruges til at skabe bedre og mere fleksibel hjemme-hjælp i kommunerne med henblik på at sikre mere tid til de ældre i hjemmehjælpen og styrke og udvikle den borgerrettede service.

Blandt andet for at sikre mere tid til de ældre i hjemmehjælpen oprettes der en ansøgningspulje på 441 mio. kr. i 2006. Kommunerne kan søge om puljemidlerne under følgende temaer:

- Øget aktivitet. Kvaliteten af hjemmehjælpen kan hæves ved at målrette midler til mere tid til den enkelte.
- Digitalisering. Øget brug af digitalisering kan frigøre ressourcer og skabe mere tid til pleje og omsorg for den enkelte ældre. Samtidig kan fleksibiliteten og kontinuiteten i hjemmehjælpen øges.
- Øget valgfrihed og fleksibilitet. Flexibilitet og valgfrihed øger kvaliteten og effektiviteten i hjemmehjælpen og dermed de ældres tilfredshed med hjemmehjælpen.

Parterne er enige om, at puljens anvendelse på ældreområdet bør måles i dokumenterede resultater og effekter. Parterne er også enige om, at 2006 er et overgangsår inden kommunalreformen, og at den endelige udmøntning af puljen fastlægges i forbindelse med finanslovforhandlingerne for 2007.

Det puljebeløb, den enkelte kommune kan ansøge om, vil blive fordelt med udgangspunkt i en demografisk fordelingsnøgle, som sikrer, at kommuner med mange ældre får mulighed for at søge om flere midler end kommuner med mindre udgifts-behov.

For at sikre at kommunernes ansøgninger flugter med ønskerne i de nye kommuner fra 2007, skal sammenlægningsudvalgene for de nye kommuner godkende ansøgninger fra de kommuner, der er omfattet af sammenlægningen. Puljemidlerne for 2006 skal være udmøntet senest d. 1. juli 2006. Ikke-udmøntede puljemidler i 2006 disponeres herefter efter nærmere drøftelser mellem forligsparterne.

Udvikling og kvalitetssikring

Herudover er parterne enige om at anvende 5 mio. kr. i 2006 til udvikling og kvalitetssikring på hjemmehjælpsområdet.

Plejeboliggaranti

Der indføres en plejeboliggaranti, der skal sikre, at borgere, som er visiteret til pleje-hjem, højest skal vente to måneder på at få tilbud om en plads. Plejeboliggarantien er prioriteret i forhandlingerne om satspuljen for 2006 og i aftalen om den almene boligsektor. Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at anvende 54 mio. kr. af de 500 mio. kr. til indførelse af plejeboliggarantien.

Varmehjælp

Parterne er enige om, at reguleringen af varmetillægget i 2006 i højere grad bør af-spejle den aktuelle energiprisudvikling, således at pensionisterne i videst muligt omfang friholdes for merudgifter, der skyldes forsinkelsen i reguleringen af varmetillægget.

Med de gældende regler for varmetillæg kompenseres der for udsving i varmeprisen, men dette sker med en vis forsinkelse. De aktuelle høje oliepriser indebærer en risiko for, at pensionisterne vil kunne opleve, at varmetillægget i 2006 ikke modsvarer varmeudgiftens niveau i den kommende vinter.

Det skønnes, at en regulering med et mere aktuelt prisniveau isoleret set vil medføre merudgifter i forhold til de eksisterende regler på 18 mio. kr. i 2006.

Boligydelse

Forslaget om afvikling af et beregningsteknisk huslejetillæg for nye boligydelsesmodtagere fra finanslovsforslaget for 2006 gennemføres ikke.

Social- og sundhedspulje

Parterne er enige om at anvende 75 mio.kr. i 2006 til en social- og sundhedspulje. Puljen kan f.eks. anvendes til væresteder for hjemløse samt uddannelses tilbud til unge handicappede.

Bedre vilkår for børnefamilier

Der er gennemført markante forbedringer for børnefamilierne igennem de sidste 4 år. Der er bl.a. indført et års fleksibel barselsorlov, tilskud til pasning af børn i eget hjem og en landsdækkende pasningsgaranti. Princippet om frit valg er blevet udbredt også på børneområdet bl.a. i form af frit valg af dagtilbud over kommunegrænser og frit valg mellem offentlige og private leverandører af dagtilbud. Herudover er der indført pædagogiske læreplaner i dagtilbud.

Sænkning af forældrebetalingsandel for børnepasning

Parterne er enige om at reducere børnefamiliernes udgifter til dagpasning med henblik på at lette børnefamiliernes vilkår.

Derfor sænkes den maksimale forældrebetaling for en plads i et dagtilbud for et barn under 3 år fra 33 til 25 pct. af udgifterne pr. 1. januar 2006 og pr. 1. januar 2007 sænkes den maksimale forældrebetaling for børn fra 3 år og til skolealderen fra 33 til 25 pct. af udgifterne. Indtil den lavere forældrebetaling træder i kraft, kan forældrebetalingsandelen ikke øges for denne aldersgruppe. Det sikres, at ingen modtagere af tilskud til delvis friplads i 2005 vil opleve en stigning i forældrebetalingsandelen til den samme plads i 2006 som følge af ændringen.

Der anvendes 521,1 mio. kr. i 2006, 1.010,6 mio. kr. i 2007, 1.007,6 mio. kr. i 2008 og 1.005,7 mio. kr. i 2009.

Med henblik på at afhjælpe de begrænsede byrdemæssige konsekvenser af forskydninger mellem kommuner i forbindelse med forslaget om nedsættelse af den maksimale forældrebetalingsandel for dagtilbud for børn under 3 år anvendes der 10 mio. kr. i 2006 til en ansøgningspulje. Puljen er målrettet kommuner med svagt beskatningsgrundlag, og med tab større end 0,02 pct. af skattegrundlaget. Puljen afsættes ud af den samlede kompensation til kommunerne for nedsættelsen af forældrebetalingen.

Bedre kvalitet i dagtilbud

Dagtilbud spiller en vigtig rolle, når negativ social arv skal brydes. Derfor skal gode daginstitutioner og dagplejer gøres endnu bedre med særligt fokus på, at dagtilbuddene skal rustes i forhold til indsatsen for de udsatte børn.

Parterne er enige om foreløbigt at anvende i alt 400 mio. kr. i årene 2006-2009 til bedre kvalitet i dagtilbud. Midlerne er afsat som en reserve til senere udmøntning i forligskredsen. Midlerne skal anvendes til et kvalitetsløft i dagtilbud, herunder projekter der skal hjælpe udsatte børn.

Svage grupper

Der er forhandlet tre delaftaler om udmøntning af satspuljen for 2006 mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti. Resultatet af forhandlingerne forventes endeligt bekræftet af satspuljepartierne.

Med udmøntningen afsættes et betydeligt beløb til konkrete initiativer og projekter, der har fokus på svage grupper og overførselsmodtagere. I 2006 anvendes således ca. 695 mio.kr., mens der over de næste fire år målrettes i alt knap 2,7 mia. kr. (jf. delaftaler om udmøntning af satspuljen for 2006) til:

- Forstærket indsats for udsatte børn og unge.
- Bekæmpelse af negativ social arv.
- Handicapområdet, herunder en styrkelse af retssikkerheden.
- Indsats over for udsatte grønlændere.
- Oplysnings- og debatkampagne mod prostitution.
- Øget indsats mod narkotikamisbruget, herunder en behandlingsgaranti i fængslerne.
- En generel forstærket indsats over for svage grupper på arbejdsmarkedet.
- Indførelsen af en plejeboliggaranti.
- Integration, herunder forebyggelse af kriminalitet i ghettoer.

Kilde: Aftale om finansloven for 2006, Finansministeriets hjemmeside (www.fm.dk)

Med venlig hilsen
Jakob Heltoft,
Udvalgssekretær